

2-2-2

מזכירות הממשלה

סמליות

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

ב' בטבת התשמ"א - 9.12.80

נכחו: חברי הועדה - השרים :
א. שרון - יו"ר, ד. לוי
מ. דרובלס, ע. לוינסקי

נעדרו: חברי הועדה - השרים :
ש. ארליך, מ. בגין, י. הורביץ, ז. המר,
ח. לנדאו (חולה), מ. נסים, ג. פת
ר. ויץ, א. כץ, י. פרידמן, מ. ריבלין,
א. שנקר, פ. שנק, א. תבין

ז. בן-יוסף
א. בראון
צ. גנוסר
א. דודאי
א. ליטן
א. לנדאו
י. מרגלית
אלי"מ ד. סתו
ט. פינטו
ש. רביד
מ. שמיר

- הסוכנות היהודית
- לשכת שר החקלאות
- משרד האוצר
- לשכת שר החקלאות
- משרד האוצר
- לשכת שר החקלאות
- משרד הבינוי והשיכון
- משרד הבטחון
- משרד האוצר
- החטיבה להתישבות, ההסתדרות הציונית העולמית
- הקרן הקימת לישראל

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום :
1/הת 1 ההתישבות בגליל: ביסוס המצפים 2-18
2/הת 2 מכמש - הקמת הישוב ותקצובו 18-20
3/הת 3 ג ב ע ו ן 18-25

ההתישבות/.

בפרוטוקול זה 37 דפים.

2-20-21
21-38-38

הח/1 ההתישבות בגליל: ביסוס המצפים

השר א. שרון:

אני מזכיר כאן החלטה שקיבלנו, האומרת

שיש להעלות את מספר המתישבים במצפים

בגליל ל-30, בכל אחד מהמצפים. בהחלטה זו יש גם דברים נוספים, בקשר לדרכים ותשתית מסוימת. בעקבות החלטה זו, שוחחתי פעמיים עם גזבר הסוכנות היהודית, עקיבא לוינסקי, וסיכמנו שיעשה מאמץ בנושא זה. אני רוצה לדעת אם יש לנו היום אמצעים לתת דחיפה זו ואנו חייבים לתת דחיפה, כדי שאפשר יהיה לקיים אותם שם. המצפים לא יוכלו להתקיים בצורה כזאת, עם מספר קטן כזה של מתישבים.

אני גם רוצה לומר לחברים, שקיימתי

פגישה עם הממונה על המחוז במשרד הפנים, מר קניג, וסיכמנו דרך - לגבי 5 מקומות שבהם קבענו שנוציא מגרשים ל"בנה ביתך" - שהאפשר מעבר מהיר של כל המוסדות והועדות, שפעולה כזאת מחייבת. בנושא זה קישרתי במישרין את עמוס הרפז וגם את יעקב פרידמן עם ישראל קניג, כדי שפעולות אלה תיעשנה במישרין בכל מקום שצריך, כדי לזרז תהליך זה.

אולם, נשארה השאלה העיקרית, איך אנו

יכולים להגדיל את מספר המתישבים ל-30, בכל אחד מהמצפים, כדי שאח"כ ישובים אלה יתפתחו בכוחות עצמם, אם בדרך של "בנה ביתך", או בדרך אחרת. אני גם לא אומר שכל המצפים צריכים להיות עם 30 מתישבים; יש כאלה שצריכים פחות ויש כאלה, המסונפים לתנועות הקיבוציות, שיש להם אפשרות להחזיק את עצמם בדרך אחרת. צריך לבדוק כל אחד ואחד בנפרד, מבלי חס וחלילה להפלות מישהו. אך יש כאלה שיכולים להחזיק את עצמם ויש כאלה שלא. יש כאלה שמחייבים 30 ויש כאלה שמחייבים אולי 20.

מר ע. לוינסקי:

אריק אמר, שאנו שוחחנו פעמיים.

בפברואר אנו יושבים על התקציב ובכוונתי להציע הגדלה בסעיף זה, כי אני לגמרי תמים דעים עם זה, שאנו צריכים לפחות להכפיל ישובים אלה, מבחינת האוכלוסיה שלהם. יש שם כיום 7-10 משפחות ואם אנו לא נעשה משהו, כאילו לא עשינו כלום. אני רוצה לקוות, שנמצא את האמצעים לכך.

יחד עם זאת אני מציע - ואני מקווה

שאני אשכנע את חברי - גם סעיף כללי לפיתוח בגליל. מדוע? לא כל המצפים הקטנים יכולים לשאת לבד בתשתית של עניינים ציבוריים, כמו: שירותי חינוך ובריאות - ואני לא מדבר על הפעולות של המשרדים, אלא על דברים מינימליים ציבוריים ואני מקווה, שחברי יקבלו זאת. הלכתי מאחד לשני להסביר את הנושא הזה.

דבר שלישי, לפני שנה, נכנסנו לא

מעט לדרכים וגם לסידורים אחרים, שהם בעצם לא כל כך מעניינים הישיר. האם אתה רואה אפשרות שלדברים האלה יגיע כסף מהמקורות, שבעצם צריכים לטפל בזה? למשל, אם אשוב שלפני שנה היו 92 ק"מ דרכים, אז אם אני לוקח ענין זה וכן את ענין הטלפונים, התקשורת וכל מיני סידורים אחרים, אז חבל שכסף זה, שבקושי נאסף, יצטרך ללכת לדברים שאינם מוסיפים לישובים האלה עצמם. אני מבין, שזה בטיפולנו ולא אתכחש לזה וצריך לתת לזה עדיפות, אך הענין הזה קצת מקשה, כי נעשה דברים שבעצם לא היינו צריכים לעשות אותם. שוחחתי על כך פעם אחת עם שר האוצר והוא אמר, שיש לו לכך הבנה, אך השאלה היא אם מהבנה אפשר להגיע לקצת יותר מהבנה.

מר מ. דרובלס:

היו"ר מציע כ-20 מיליון דולר.

מר ע. לוינסקי:

אינני יודע מה זה, עד שלא יהיה תרגום.

אני מבין, שיהיה תקציב למחלקה, היא

תאמר כמה היא צריכה בשביל זה ונראה מה אפשרות לעשות. אך אם זה

כולל את כל הדברים שאינם שייכים לפעולה שלנו, אך נצטרך לעשות

עוד פעם 90 ק"מ כביש ולעשות עוד פעם טלפונים, אז אתה באמת תעשה

עבודה של מישור אחר. אני חושב, שלא יכול להיות שלא יהיה מאמץ

משותף. אני אעשה הכל שהסוכנות תתרום לזה, אך יש דברים, שמשרד

הבינוי יכול לעשות, במסגרת פעולות הפיתוח שם.

השר ד. לוי:

אני רוצה להעמיד דבר, לפחות מבחינתי,

במקומו. ההיערכות של הסוכנות לא

צריכה להיות מוגבלת באי-אלו תביעות ממשרדים אחרים. יש יעד מסוים,

שהסוכנות, המחלקה או החטיבה לקחה על עצמה ובענין זה צריך לדאוג,

שהמימון יבוא ממקורות הסוכנות. נשב ונבדוק - יהיו דברים אשר

נקראים השלמה וכו', זו משימה לאומית שמחייבת את כולנו. אני לא

הייתי רוצה, שכדי להשיג את ההבנה של משרדים אחרים, הסוכנות תראה

את עצמה כאילו משוחררת ממאמץ, שהיא מחויבת בו.

מר ע. לוינסקי:

כאשר השקענו 700 מיליון לפני שנה

בדברים שלא שייכים לנו ישירות, אז

השאלה היא למה לא נעשה יותר במשותף.

השר ד. לוי:

המאמץ המשותף יעשה; זה לא צריך להגביל

את המאמץ, שצריך להיעשות על ידך.

מר ע. לוינסקי:

אני בלי ערבויות "תנובה", אך אני עם

הצעה שנעשה ביחד.

השר א. שרון:

בעיה זו קיימת גם במקומות אחרים,

אך היא קיימת בכל חריפותה. למשל,

היום אנו בונים מתקציב ההתישבות כבישים וכל קילומטר של כביש זה 30-40 משפחות פחות שאנו יכולים ליישב; ואין לנו ברירה, אנו בונים את הכבישים. עכשו פרצנו דרך המחברת את כביש קלקיליה-שכם עם ציר חוצה שומרון - דרך בעלת חשיבות עצומה, אשר מקשרת את גוש קדומים-קרני שומרון עם אריאל. זו דרך שהשקענו בה מיליוני ל"י מתקציב ההתישבות. אנו עובדים היום על ציר חוצה שומרון. זה משותף אמנם, אך זהו חלק מתקציב ההתישבות.

מר מ. דרובלס:

שלושה שותפים - שיכון, בטחון והתישבות.

השר א. שרון:

יש שלב ראשוני - אז הוא השלב. זה ברור

לי לגמרי, כשמתחילים לעשות הכשרת קרקע

ראשונית, צריך ליישב את המשפחות הראשונות, צריך לטפל בסידורי המים הראשוניים. ברגע שישובים אלה הופכים להיות ישובים קבועים, אין מנוס מהשתתפות הממשלה בנושא זה מתקציביה היא, בדיוק כמו שהיא עושה לגבי דבר אחר. השאלה מה אנו יכולים בתחום זה לעשות.

השר ד. לוי:

אני לא אומר את הדברים כדי שחלילה

יתפרש כאן, שהממשלה לא תשתתף, או שזה

לא מענינה, אלא יש פרויבט שהסוכנות מחויבת בו. אני נגד לשחרר אותה מזה. אני אומר את הדברים כהווייתם. באשר למה שהממשלה צריכה לעשות, נשב, נדון ונכין ביחד. אני פתחתי ואמרתי, שזוהי משימה לאומית של כולנו.

השר א. שרון:

אתה מציע שנקיים פגישה?

מר א. בראון:

אנו קיימנו עכשו פגישות עם המשרדים
הממשלתיים, כולל משרד הבינוי, בדיוק
בשביל הדבר שאמר עקיבא וכל משרד, למשל משרד החינוך, עושה אותו
דבר כפי שעושים כשבוים בקרית מלאכי או בתל-אביב. אותו הדבר לגבי
נושא הכבישים. עשינו איזו שהיא חלוקה, שמעכשו המשרדים צריכים
לקחת זאת על עצמם. אותו הדבר צריך לעשות בגליל.

השר ד. לוי:

אני מבקש שהדברים יבדקו ומה שצריך
להיעשות, יעשה.

מר א. בראון:

אני אומר, שכך עשינו עכשו לגבי השומרון.

השר א. שרון:

כדי שנסכם נקודה זו, בואו נקבע מי ישב
עם מי ונראה מה כל אחד יכול לעשות
כאן. האם זה מחייב שאנו השרים נשב, או שדרג אחר ישב?

מר א. בראון:

אני מציע, שבמקרה הזה של הגליל, תרכז
זאת המחלקה להתישבות. מה שקרה ביהודה
ושומרון, אני ריכזתי.

מר י. מרגלית:

אנו כבר ישבנו עם המחלקה להתישבות
וסיירנו יחד בגליל. אני מתייחס כרגע
ספציפית לגליל ולגבי כל המצפים קבענו חהליך עבודה, באיזה שלב
גומרת המחלקה להתישבות ומתי נכנס משרד הבינוי. יש לזה מגבלות
תקציביות, שאמנם לא סוכמו עם האוצר, אך דרך פעולה לטיפול בישובים
קבענו במשותף עם המחלקה להתישבות ואני סבור, שאנו צריכים להמשיך
להגיע אתם, בישיבה פרוגרמטית מיוחדת, למה הולכים בעדיפות ראשונה
ובעדיפות שניה ובמקביל, יוכן התקציב המתאים ויוגש לאוצר, לשם
קבלת אישור.

השר א. שרון:

את הועדה ירכז מתי? בסדר. ישבו
 בועדה משרד הבינוי ואנחנו.

מר א. בראון:

החשיבות היא שישבו בועדה: הסוכנות,
 משרד הבינוי והאוצר. ממילא בודקים

בכל המשרדים את כל הדברים האלה, כמו שעשינו בשומרון.

השר א. שרון:

יש דבר שאני רוצה להבין. יש נתח

תקציבי לכל משרד. אקח לדוגמא את משרדי.

יש נתח תקציבי מסוים ואני לא מבדיל בין ישוב לישוב. בכלל, כשבאתי

למשרד ביטלתי בזמנו את ההבדלה בטיפול באשראי מרוכז בין משקי

הסוכנות לאחרים. אמרתי, שכל מקום שישוב נמצא בו הוא נמצא והטיפול

הוא אחיד ומשותף. אם למשל יש לי סכום כסף מסוים, אני מחלק אותו.

אם אני רוצה לתת הלוואות להקמת לולים בקדומים, אז אני נותן כמה

שאני יכול לתת הלוואות פיתוח במקומות אחרים. הם נכנסים אצלי מיד

לקטגוריה של ישוב רגיל, כמו כל מקום אחר. כלומר, אני לוקח את

ס"ה האמצעים שבידי ומחלק אותם בין כולם ובפירוש אני אומר, שמשימות

אחרות, שאולי רציתי לעשות יותר במקום אחר, אני אעשה פחות, כי

אני מחלק באופן שווה. אני לא משוכנע היום שזה המצב בכל המשרדים.

אומרים כאן, שצריך ללכת לאוצר. טוב וחשוב ללכת לאוצר, אך לכל

משרד יש תקציב ובתקציב הזה הוא עושה שורה של פרויקטים. אם בנוסף

לכך הוא צריך לעבוד גם בשומרון וגם בגליל, אז הוא מוכרח לדלל

מהאמצעים שהוא רצה לתת למקומות אחרים ולהכניס אותם לישובים אלה,

כי הם בדיוק כמו כל ישוב אחר בארץ-ישראל. אחרת, נוצר מצב שיש

לנו ישובים משני סוגים: יש ישובים שצריכים כל הזמן להתפתח כתוצאה

ממאבקים עם האוצר ויש פעולות שנעשות, אפילו אם האוצר לא נתן

תקציב, אלא זה חלק מהתקציב של המשרד ואני חושב, שצריך לגשת לזה

בגישה, שהכל בנושא זה הוא אחיד. כלומר, אם יש נתח כספי מסוים

השר א. שרון:

ועובדים, למשל, על ציר חוצה-שומרון, או על ציר ג' ינספוט-חרס, המחבר בין שני הכבישים שהזכרתי קודם, אז אין מנוס אלא להוריד ממקום אחר, כמו שאני מוריד ממקום אחר. אם אני צריך להוריד, אני מוריד - אין לי מנוס. השאלה אם אפשרי לגשת בצורה כזאת לדבר זה.

השר ד. לוי:

עד כה, היתה חלוקת עבודה מוסכמת, שלא עוררה שום מחלוקת וכל צד כיבד זאת בעשיה. החלטות משותפות מתחילות, ראשית כל, ביצירת העובדות, אח"כ יושבים על סדרי עבודה, איך משרד הבינוי לאחר מכן נכנס לבניית קבע. לדעתי, זה הלך טוב ואין שום צורך לשנות את הסדרים האלה, כמו שאני לא אבוא היום למחלקה להתישבות ואתחיל לומר איך היא צריכה לנהוג. אז חזקים עלינו הכלים הקיימים. יחד עם זאת, אני בס"ה מגיע לאותה מטרה שכולנו רוצים בה. ראשית כל, אותו סדר עבודה הביא לכך, שהמצפים עכשו קיימים וצריך לחזק אותם. איך מחזקים אותם ואיך מביאים להכפלת אותה האוכלוסיה - שזה דבר חיובי ואני תומך בשתי ידיים - ישבו הועדות ביחד ויגידו: זאת עשינו וזאת נעשה. כאן יש פתיחות ויש נכונות.

מר מ. דרובלס:

בשנה האחרונה טוכמו דברים חשובים מאד, ואני גם בטוח, שהם יבוצעו, בתחום הבינוי בגליל. לפני כחודשיים, הגענו לידי סיכום חיובי עם משרד הבינוי. כל תכנית מיתאר שתגמר בגליל - וקבענו 9 ישובים - משרד הבינוי יעשה הכנון מפורט ויכניסו את הישובים האלה למסגרת של "בנה ביתך". כאן חל שינוי חשוב מאד מבחינת התפיסה. עד עכשו נתנו ביטוי בהתישבות תקציבית. עכשו אנו אומרים, שהמתישב יהנה בהתאם לזכאות שלו כאזרח מדינת ישראל ויוכללו כך וכך ישובים. עוד לא גמרנו את התכנון להתחיל "בבנה ביתך". מה שאריק אומר, שעד שיוכלו להתחיל "בבנה ביתך", זה

מר מ. דרובלס:

יקח מינימום שנתיים, בגלל הפורמליות והתכנון. שנתיים אנו לא יכולים להחזיק ישובים עם 7 אנשים או עם 15 אנשים ולא מספיק בית, כי צריך דרכים, תקשורת, חינוך וכו'. אני שמח לשמוע את גזבר הסוכנות שאומר, שאנו נעלה זאת בפני חבר הנאמנים. מצד שני אנו אומרים, שזה לא תלוי באוצר, אלא במשרדים. אני אומר, שאם לא תהיה חוספת תקציב מיוחדת לנושא זה, אנו מעט מאד נוכל לעשות. אני רוצה להגיד גם באוזני הגזבר שלי: מתקציב המחלקה מאתקד אין לנו כבר איפה להדק את החגורה. אם נצטרך להדק את החגורה, זה יהיה ע"ח התישבות חדשה במורדות הר חברון ואין בכוונת אף אחד לפגוע בכך, כי מבחינה אסטרטגית חייבים לבצע זאת; זה יהיה ע"ח פעולות מרוכזות, כגון: הכשרת קרקע שאנו לא יכולים להצטמצם. ז"א, צריך לקחת בחשבון שכדי לבצע דברים אלה, נקבתי בכוונה בסכום של 1.5-2 מיליארד ל"י; אני מכיר את המצב של משרדים אחרים ואני בספק, אם אפשר יהיה לסחוט עוד משהו. אך בינתיים, הדבר חייב להיות מלווה בכסף, כי אחרת אני חושש, שדבר זה לא יוכל להתבצע וזוהי עדיפות, שאנו חייבים לבצעה. אני אומר זאת הן לגזבר הסוכנות, שצריך לקחת בחשבון תקציבים נוספים פי 3-4 ממה שקיבלנו והן לממשלה, שצריכה להרחיב את המשאבים.

מר ע. לוינסקי:

הקו מבחינתי ברור. אני משוכנע בזה שאי אפשר להשאיר את המצפים במצב כזה. הסוכנות אחראית על דברים מסוימים. בקו זה אני עומד להציע הצעות, נשב עם המחלקה ונראה איך זה צריך להיות. היכן שיש צדדים שבהם צריכה להיות שותפות, אז אני מبین, כפי שרוד אמר, שיש פתיחות לעניין. אז בואו נעשה כמה דברים ביחד.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה להבין את המנדט של ועדה זו

שהוא: להגיש בהקדם הצעה לוועדה איך

ניתן להביא את כל הישובים בגליל לכ-30 מבנים, פלוס התשתית

שדרושה לתפקוד נורמלי.

השר א. שרון:

אלא אם אתה תחליט, שמצפה אחד צריך

20. הייתי רוצה שבדבר זה תהיה כבר

הערכת הסוכנות בכמה היא יכולה להשתתף, כדי שנומר לאוצר מה אנו

חובעים מהם.

מר מ. דרובלס:

נומר בשם הסוכנות מה היא יכולה לחת

ונשתדל להגיש זאת לוועדה בהקדם האפשרי.

השר א. שרון:

נושא ג' מופיע בסדר היום בטעות, כי

מדובר באנשים הבונים בכוחות עצמם.

היתה פה טעות, כנראה מצד אנשי משרדי ואני מוריד נושא זה מסדר היום.

הח/2 מכמש - הקמת הישוב ותקצובו

השר א. שרון:

אני מעלה את נושא מכמש. מכמש זה ישוב

הנמצא ליד דרך ארץ המרדפים, מצפון למעלה

אדומים. נושא מכמש עלה בממשלה, קיבל את אישורה ואני רוצה שנקבל

היום החלטה מי יטפל בו. אורי, תציג מה אנו עומדים להקים במכמש.

מר א. בראון:

(מראה על המפה) - זהו כביש ירושלים-

יריחו, זהו ארץ המרדפים, שכמעט כולו

עם אספלט; מכמש נמצאת בין רימונים ובין מעלה אדומים, לאורך
ציר דרך ארץ המרדפים.

השר א. שרון:

יש קטע, בין רימונים לכוכב השחר,

שהוציאו את הציוד מהשטח והפסיקו בו

את העבודה. זהו שטח, שיש בו ואדי עמוק מאד, עם סכנה של שטיפת
החשית שהונחה כבר במקום.

אל"מ ד. סתו:

עובדים שם.

השר א. שרון:

אם חזרו לעבודה, כולנו מרוצים. עברתי

וראיתי שהכלים יצאו. אני שמח שחזרו

ועובדים שם.

מר א. בראון:

בתכנית הכבישים שעובדה בחקופה האחרונה

יש חיבור, המחבר את מכמש עם נוה יעקב

וזה גם נותן לכל הישובים האלה דרך ישירה לירושלים, שלא דרך עפרה-

רמאללה. היום נוסעים מסביב. ברגע שנחבר זאת, למעשה המרחק בין

מכמש, דרך ארץ המרדפים ונוה יעקב זה 10 דקות נסיעה. זה יתן חיבור

לירושלים, גם למעלה אפרים ולכל אלה שנמצאים על קו זה וזוהי דרך

קיצור גדולה מאד וחשובה מאד, גם מבחינה בטחונית.

השר א. שרון:

היא מופיעה בתקציב?

מר א. בראון:

בנושא הכבישים, בעדיפות ראשונה

לשנה הבאה, מופיע הקטע הקטן הזה.

כי כל הכביש למעשה קיים עם אספלט וחסר הקטע הזה. האמת היא, שאפשר לחבר ב-2.5 ק"מ, אך הקטע בין מכמש ונוה יעקב לא טוב וצריך להרחיב אותו, כך שכל הקטע הוא בן 8 ק"מ וזה נותן פתח חדש לכניסה לירושלים.

השר א. שרון:

תסביר מי הגוף העולה, כדי שנוכל לקבל החלטה מי מטפל בישוב זה.

מר א. בראון:

יש גרעין, שלמעשה כבר נמצא בקשר עם המחלקה להתישבות בחבל ירושלים. זהו

גרעין, שמורכב בעיקרו מאנשים מירושלים וממעלה אדומים הישנה. הגרעין כבר מאורגן הרבה זמן; הוא לא התחיל בפעולות ממשיות, כי חיכו להחלטה של ועדה זו. הדבר אושר בממשלה ומופיע כבר בתקציב השנה הבאה של המחלקה.

גב' ט. פינטו:

בתקציב השנה הבאה אין הצעה למכמש.

השר א. שרון:

זו בקשה.

גב' ט. פינטו:

זה לא הוגש כבקשה באגף התקציבים.

מר א. בראון:

זה אחד מעשרת הישובים החדשים. בהצעת התקציב מופיעים 10 ישובים חדשים וזה

אחד מהעשרה.

מר מ. דרובלס:

אין כל ספק בחשיבות הקמת מכמש. היא

סוגרת שרשרת ישובים באיזור חשוב מאד

והיא מחזק את הגוש של כוכב השחר ורימונים ויש להקים זה כמה שיותר מהר. אך יש כאן בעיה תקציבית. החטיבה להתישבות קיבלה על עצמה לבצע, מתקציב שקיבלה בשנה שעברה, 5 ישובים. בפועל אנו נמצאים בעבודה והתחייבנו על התקציב. האוצר צריך לדעת, שאת הישוב הזה צריך לתקצב. עד היום, לא קיבלנו מהאוצר תשובה. הגשנו את מכמש במסגרת 10 ישובים שיש צורך להקים מתקציב השנה הבאה, מעבר ל-5 ישובים שאנו מממנים מתוך התקציב הרגיל. אם לא נקבל תקציב - ואני לא מתאר לעצמי דבר כזה - זו תהיה פגיעה חזקה ביותר בישובים הקיימים, שגם הם בעצמם חלשים וצריך לחזק אותם.

לפיכך, אני בעד אישור הקמת מכמש. יחד

עם זאת, יש להעביר את הבקשה לאוצר לתקצב ישוב זה, כדי שאפשר יהיה להתחיל לבצע; כי רצוי, מבחינת שנת הלימודים, שהעליה תהיה ביולי וטכנית, אנו יכולים לאכלס עד יולי. בשלב ראשון, הכוונה היא להקים שם בין 30 ל-40 בתים.

השר א. שרון:

אני מסכם: (1) שמכמש עולה ומוקמת כישוב;

(2) מכמש חוקם ע"י החטיבה להתישבות;

(3) יש לפנות לאוצר.

מר ש. רביד:

הסיכום הראשון היה, שאנו מקבלים פחות

או יותר את המסגרת הנוכחית של השנה

ובמסגרת זו אנו כוללים 5 ישובים חדשים, שבהם עובדים כבר, והם:

לבונה, ריחן ה', גבעת חדשה, גדית וגנאור. לגבי ישובים נוספים

שיוחלט עליהם, כמו מכמש ועוד ישובים שיבואו, אנו נפנה בבקשה

לתוספת תקציב, כי אנו לא מסוגלים לכלול זאת במסגרת הקיימת.

השר א. שרון:

(3) יש לפנות לאוצר בבקשה להעמיד

תקציב לרשות הקמת הישוב מכמש.

אם אנו עוסקים בנושא זה, אני רוצה לבקש משהו. לפני כמה זמן ביקרתי ברימונים ודיברתי עם התנועה, שהגוף היושב שם נמנה עליה - האיחוד החקלאי. מוכרחים ללחוץ עליהם בכל כוח, שיביאו לשם את מיטב האנשים שיש להם. יש שם קבוצת אנשים יוצאת מן הכלל, אך ללא כל מושג בחיים משותפים, לל כל בהירות בנושא המטרה, לאן הם רוצים להגיע וזה איננו בדיוק גוף המונע ע"י מניעים של ישובים אחרים בשומרון, שיכול לעמוד בתלאות ובקשיים. אני דיברתי גם עם פרידלנדר וגם עם שלמה וולף ואני מבקש, שתעשו מאמץ מיוחד ללחוץ עליהם שיעמידו מדריכים מתאימים ויטפלו בישוב זה שלהם.

אני רוצה להעלות עכשו ענין, שאינו מופיע בסדר היום. ראשית כל, אסביר את הבעיה. במסגרת הישובים האחרונים שהממשלה טיפלה בהם וקיבלה החלטה בענינם - ביניהם היה גם הישוב מכמש - היו עוד 2 ישובים, שעברו את ועדת השרים לענייני בטחון, היה ערעור לגביהם בממשלה, הם הובאו לממשלה והממשלה הכריעה והחליטה ברוב קולות להקים ישובים אלה. עכשו תלוי ועומד ערעור, כבר במשך חודשים, שלא בא אף פעם לידי בירור, בועדת החוץ והבטחון של הכנסת, בהתאם להסכם הקואליציוני שנחתם לפני כ-3 שנים. הישובים הם: מעלה עמוס (תקוע ב') ומצפה גוברין - שניהם, חשובים מאוד; מצפה גוברין כמשלימה את המערכת שכרגע אנו בונים, של נחושה, שקף, מיחר, יתיר וכרמים. זו השלמה מהעבר השני של הקו, כמו שמעלה עמוס משלים את הפעולה שאנו עושים היום של קביעת הקו בין מדבר יהודה לבין ישובי הר חברון.

השר א. שרון:

אני לא יודע מתי יגיע, סוף סוף, חור הדיון הזה בועדת החוץ והבטחון. פניתי בנושא זה לראש הממשלה מספר פעמים; אך כרגע, לפי דעתי, אנו מתעכבים בנושא אחד, שהיינו יכולים לחסוך זמן. לי ברור, שישובים אלה יאשרו. נכון, שבטרם אושרו, כאילו לא אושרו, אך דבר זה אינו צריך להפריע לתכנון.

אל"מ ד. סתו:

כרגע יש סיור בשטח.

מר ש. רביד:

אסור לי להגיד פורמלית, אך היות ואנו יודעים, אנו כן עובדים, גם לגבי תקוע

ב' וגם לגבי מצפה גוברין.

השר א. שרון:

אם כך, אני מוריד נושא זה. אני שמח, שעובדים על התכנון.

הח/3 גבעון

אני רוצה להעלות את נושא גבעון. אני

מבקש שאורי יציג את הנושא.

מר א. בראון:

למעשה, בזמנו נכנסנו למחנה גבעון, המחנה הירדני, ומשרד הבינוי הקים שם כ-150 מבנים למגורים, עם כל הדברים שצריכים להיות שם. זה לא היה המקום שמיועד לישוב. משרד הבינוי הקים במחנה עצמו את השיכונים לאנשים. בתחילה, נכנס לשם גרעין, שעיקרו היה גרעין רוסי. לאחר מכן, נוספו אליו עוד הרבה וכתוצאה מכל מיני דברים, הישוב התחלק

מר א. בראון:

ל-3 גרעינים ואנו חיפשנו - וממשיכים לחפש כל הזמן - מוצא למקום. המחנה עצמו אינו מקום מתאים לישוב - זהו מקום נמוך, אשר ישמש למשהו, אך לא כמקום שיתפתח לדבר רציני; ואז, הדבר הראשון שמצאנו הוא גבעת חדשה, שזה אדמות יהודים, הנמצאות כקילומטר בקו אויר מהמחנה עצמו. אלה אדמות יהודים שניקנו בשנת 1936. אנו באנו במו"מ עם הממונים על השטחים והממונה קיבל את השטח הזה לטובתנו.

השר א. שרון:

בכל מקרה, זו היתה חוויה לפגוש את רוכש הקרקע, שהוא יהודי בן 90. פגשנו אותו בטקס העליה לקרקע בגבעת חדשה. הוא היה שם עם בניו.

מר א. בראון:

גרעין אחד של ישוב קהילתי, שאולי בעתיד יתחבר עם גבעון עצמה, עלה בשלב ראשון עם 12 משפחות, באמצעים מאולתרים, על מנת לכבוש את הקרקע, כי הערבים היו מעבדים זאת, למרות שזו קרקע יהודית ואנו תפסנו וסימנו זאת. אז זה גרעין אחד ואפשר לומר, שיש לו יעד ויעוד.

במסגרת הרחבת ומציאת קרקעות גם של אדמות מדינה וסימון, ע"י ועדת השרים שהיתה, אותרו מספר שטחים באיזור גבעת התול"ר, אשר מיועדים, כבר מקדמת דנא, ז"א מלפני 4 שנים, להקמת האיזור העירוני בגבעת התול"ר. גם על נושא זה יש תכנית מסודרת, עם שכונות עירוניות של 5,000 משפחות, שהיו מיועדות לשם. בהזדמנות חגיגית זו, כשבדקו את כל השטחים, מצאו עוד שטח אחד מדרום למחנה עופר וממזרח לצומת התול"ר, של כ-380 דונם.

אל"מ ד. סחו:

זה רק 220 דונם.

מר א. בראון:

(מראה על המפה) - המלבן הוא מחנה

גבעון; זו גבעת חדשה, כאן הם יושבים,

זה השטח המיועד להם. שמעתי אתמול ברדיו, שיש קצת בג"צים על זה.

האיזור האדום נמצא כקרקעות מדינה ע"י הועדה שבדקה שטחים אלה.

זה האיזור ששייך לתכנית הראשונה של השכונות העירוניות של גבעון.

בהזדמנות זו מצאו שטח נוסף ממזרח לצומת.

השר א. שרון:

מדרום-מזרח לחוות העופות.

מר א. בראון:

על שטח זה יש מריבה. עובדי חברת החשמל

הערבית רצו להקים פה שיכון וגם היום

יש על כך דיונים נוספים. השטח הזה הוכרז וסומן לאחרונה

כשטח מדינה ומיועד להתישבות. אנו מציעים להקים כאן את הישוב

ההתחלתי, שאם"כ יכול להיות שיתחבר עם האיזור העירוני שיבנה בגבעת

התול"ר. הדבר יכול להיעשות, לפי הערכתנו, די מהר וניתן לזה כבר

שם: גבעת זאב, לכבוד 100 שנות ז'בוטינסקי. יש פה גרעין של תנועת

משקי בית"ר שהתארגן בתוך גבעון ומיועד למקום זה. אנו מציעים

שהועדה תאשר לגרעין להקים כאן ישוב קהילתי ע"י החטיבה להתישבות,

שיתכן בעתיד, כאשר יבנה האיזור העירוני, הוא יתווסף אליו. זה

לא כל כך חלק, כי זה נוגע אחד בתוך השני, אך נראה לנו כחשוב מאד

להכנס לשטח זה ולחיות בו. אם נעבוד לפי השיטה שבה נהגנו בשנתיים-

שלש האחרונות, נראה לנו שאפשר לעשות זאת די מהר. נעשו כבר כל

מיני נסיונות של פעולה בשטח, כולל גידור שכבר קיים.

השר א. שרון:

אני רוצה להסביר לחברים כמה דברים בקשר

לכל האיזור ולבעיות שיש כאן, בנוסף למה

שאורי הסביר. אני רוצה להדגיש, שזה דבר שעלה בישיבת ממשלה ואנו

אשרנו תכנית של "בנה ביתך". אני מעריך, שיש כאן שטח של כ-340

יחידות.

(המשך הדברים רשמה ל.ד.)

אם אנחנו ננסה לראות מה קורה בעצם בשטח כאן, יש לנו כאן שטח שהוא בבעלות ברורה ויש לגביו החלטה. לא היה לנו כאן קושי לקבל החלטה, כי כולו היה תחום באותו תחום, שאנו קראנו לו בזמנו, בזמן שעבדנו בועדת הקרקעות-תחום התכנון. הכל כללנו במסגרת הזו של גבעון. יתחילו כאן לעבוד, להכשיר את השטח, יוציאו מגרשים למכירה ויתיישבו כאן מאות משפחות. זו חולית קשר מאוד חשובה שמקשרת את רמות לאזור גבעון. אם נסתכל על המפה הזו זה יהיה החיבור שלנו שמחבר את רמות ואת ירושלים עם אזור גבעון, ומפה, כל אותו הקשר שאנחנו עושים לעופרה, בית-אל, רימונים, מכמש - כל אותה טבעת שמקיפה את ירושלים, שאנחנו עוסקים כבר מספר שנים בבנייתה.

כלומר, יש לנו בעצם היום בשטח

כמה דברים - יש לנו עובדה אחת - זה מחנה גבעון עצמו. אנשים יושבים שם כבר 3 שנים.

יש לנו עובדה שניה - וזה הנושא של חדשה.

אני מקווה שתהיה כאן התחלה ככל האפשר מוקדמת, כי אני לוחץ לזרז את התחלת הפעילות כאן של התחלת הכשרת השטח כאן, כדי שהמנהל יוכל להוציא את המגרשים האלה למכירה. זה מקום קרוב מאוד לעיר, יוצא מן הכלל, עם נוף נהדר.

יש לנו אזורים לגביהם קיבלה הממשלה

החלטות. יש לנו החלטה לגבי גבעון. אנו כללנו את הכל בתוך מה שקראנו - קו התכנון, שהוא מופיע כאן בקו הירוק מסביב, וזהו המקום המיועד לבית-חורון שעדיין נמצאת כאן. יש לנו מקום שמיועד לבניה של גבעון העיר, לכשתרחיב. יש לנו היום עוד מקום אחד שנמצא כאן, במקום הזה. זה לגבי המחשבות שלנו והעובדות היהודיות שכבר נמצאות בשטח.

אבל בשטח הזה ישנה פעילות ערבית, אינטנסיבית שאין כמותה, שהיא חלק מהפעילות הערבית הגדולה מסביב לירושלים. צריך לזכור שלירושלים, לתחום המוניציפאלי, מאז מלחמת-ששת-הימים, נכנסו 30 אלף ערבים. בפריפריה של התחום המוניציפאלי נכנסו 30 אלף ערבים. לפריפריה של הגבול המוניציפאלי הנוכחי של ירושלים - והרי אין כאן גבולות פיזיים, זה ממש בגבולות ירושלים - נכנסו עוד בין 20 ל-30 אלף ערבים. ויש כאן תהליך בניה מהיר ביותר. ולפי דעתי, הבעיה שלנו היום זה איך בדרך הקצרה והמהירה ביותר לישב יהודים. אני יוצא מתוך הנחה ברורה, שבטופו של דבר, כל הדבר הזה, יהיה ישוב אחד. יכול להיות שכולו יהיה, כמו נוה-יעקב, שכונה בתוך ירושלים. אבל היום, מצד אחד, נוכח קיום גופים שלנו, כאלו שכבר נמצאים בשטח וכאלה שרוצים להכנס לשטח הזה, נוכח קיום של קרקעות מצד שני, ונוכח העובדה שהערבים משתלטים במהירות על השטח הזה, לפי דעתי, זה מחייב שכל מי שרק יכול להכנס, שיכנס, אפילו אם זה נראה כאילו אין זה דבר מסודר. כלומר, שכל האזור כולו היום הוא בתחום אחד. הבעיה הראשונה, לפי דעתי, כרגע, היא להכנס.

לכן אני הייתי מאוד ממליץ, שבנקודה הזו המצויינת כאן. מדרום מזרח לחווה, שהיא נקודה בין מחנה גבעון של היום לבין מרכז העיר המתוכננת ושצריכה להבנות באחריות משרד הבינוי. נקים היום, אפילו באורח זמני - כי האורח הזמני הזה יכול להמשך כמה שנים, אבל זה יהיה באורח זמני, את הישוב. שתכנס החטיבה להתישבות למקום הזה ותקים את הישוב הזה. בטופו של דבר, ממילא, כולם יהיו חלק ממכלול אחד. זו הצעתי.

השר ד. לוי :

גבעון בעצם מיועדת לישוב עירוני.

זאת לפי החלטה של כל המוסדות המוסמכים

לכך. אנחנו מגדירים את השטח. הפרוגרמה שלנו לגבי גבעון בעיצומה. אנחנו רוצים להתחיל בדחיפות. המשרד נערך לעבודות הפיתוח והתשתית כבר ב-1981. אם אנחנו היום נצרך גרעין כל שהוא, שבעצם אינו חלק מהעיר, מהישוב העירוני, אנחנו מעכבים את העבודה ויוצרים דבר והפוכו.

יש בעיה מסויימת של אותו גרעין שעליו

מדובר. יש הבנה ותמימות דעים עם המחלקה להתיישבות, שבהחלט, הואיל והוא גרעין זמני, הוא יוכל לעלות כישוב קהילתי זמני על גבעה שממול גבעה חדשה. אנחנו ב-1981 מתחילים את העבודה בגבעון. מקובל עלינו שאם יתיישבו זמנית בגבעה שממול גבעה חדשה, הרי עם העבודות בגבעון ותחילת הבניה, הם יקבלו זכות ראשונים ואז יוכלו להשתלב בבניה בגבעון.

אם נעשה היום דבר שאינו משתלב בעיר

בעצמה, אנחנו בעצם ניצור לנו צרה שאין בה צורך.

הייתי מסכם כך : אני חושב שכאן אפשר

להגיע לתמימות דעים - שהגרעין יעלה על הגבעה שממול גבעה חדשה. אנחנו, לפרוגרמה של גבעון נתן דחיפה מיוחדת. השטח בשלב של גידור. עבודות הפיתוח והתשתית ב-1981, ואפשר בהמשך בהחלט לשלב את הגרעין כבעל זכות ראשונים בישוב העירוני.

אני פשוט מבקש שלא ניצור מצב שגם יעכב,

גם לא יפתור וגם אח"כ נצטרך לחזור בנו מהחלטתנו, מאחר ולישוב עירוני יש את המשמעות והממדים משלו. אז זה מוסכם על החטיבה ועל משרד השיכון ואפשר להשיג את שני היעדים החיוביים האלה ביחד, מבלי שדבר אחד יעכב את השני.

מר מ. דרובלס :

עם הודעתו של שר השיכון שמגדירים את

השטח, ובתחילת שנת התקציב 1981 יכנסו

לעבודות התשתית בגבעון העיר - המטרה קודם כל היא לתפוס שטח

וליישב. זו החלטה בהחלטה חיובית, שנראית לי. במקביל, אם

בסמוך לעיר נקים מוקד, זה כבר יצטרך להשתלב ביחד. אינני

חושב שיש צורך, היות והשטח קטן ומצומצם שאחד ידרוס את השני.

מול גבעה חדשה יש לנו שטח, כי גבעה חדשה עדיין לא מתפתחת עד

כדי כך, שם אפשר להושיב את הגרעין של גבעת זאב.

מר א. בראון :

בשביל מה? הוא יושב כבר, הוא לא רוצה

לעבור.

מר מ. דרובלס :

אפשר יהיה להעביר אותם לשטח הזה, ויש

שם בהחלט מקום לשני ישובים קהילתיים

אשר משתלבים עם בית חורות, כגוש. אם נסתכל על המפה : החדשה

יושבת היום כאן. אנו מדברים בשלב ראשון על הגדלת החדשה והבאתה

לסדר גודל של 50 יחידות.

השר א. שרון :

אני הייתי רוצה נקודה אחת לומר לחברים :

אני לא הייתי מציע לבנות היום תקוות

יתר בכל מה שנוגע ל"בנה-ביתך". זה דבר ממושך מאוד. יש

לנו נסיון בזה. עד שנגשים לבניית "בנה ביתך" זו קריעת

ים סוף. הבעיה שלנו היום, לפי דעתי היא, שיש לנו כרגע שנה

זמן. אין לנו יותר משנה. אני רוצה שיהיה ברור לכולם - שאם

נאמר יהיה לנו שינוי פוליטי - דבר שיכול לקרות, הפעולות

האלה יפסקו באותו היום. שיהיה ברור לחלוטין. לא ישבו שם.

זאת צריך לזכור בכל מקום. בכל מקום שישבו בשטח, אפילו בתנאים הכי נוראיים - באוהלים, בכל מקום, יחזיקו, כי לא יהיה מי שיוכל להוריד. כי פה זה מצב שונה, ואינני רוצה לנתח כרגע למה. אבל איפה שלא ישבו, לא יעלו לעולם יותר. לכן היום זה לא זמן שאפשר לחפש את ההכי טוב. צריך לחפש את המינימום האפשרי.

מר מ. דרובלס : זה בהחלט מקובל עלי, ואני אומר, שגם

מסיבות אלה שהסביר יו"ר הועדה,

אנו צריכים להביא לגבעה חדשה, בהקדם, בין 50 ל-60 יחידות. פה יש מקום ללכת ל"בנה ביתך" בגלל קרבת העיר, כי יש קצת הבדל בין הישוב כאן לבין ישוב אחר שיושב במקום מרוחק, אם זה אלון מורה, אם זה תפוח, אם זה שילה וכו'. כי אין הבדל גדול בין הישוב כאן לבין רמות. זה סה"כ מרחק של 1.5 ק"מ מבחינת ריכוז אוכלוסייה. גם את הפרט הזה צריך לקחת בחשבון. לכן אני אומר - כאן תפקידנו לקבוע כמה מבנים זמניים כדי לקבוע עובדה שאנחנו יושבים ומיד להכנס לבניית קבע, כי אזרחים חושבים ומעוניינים ישנם. אם נמשיך את התיזה של היו"ר, אם אני גם כאן קובע את המוקד, בין שניהם ביחד, הרי הם מהווים חזקה חזקה מאוד של לפחות 100 בתים שמתחילים בבנייתם.

מה יקרה בעתיד? בעתיד יש לנו כמה

אלטרנטיבות וכמה אפשרויות. אפשרות אחת - ששניהם ביחד יתאחדו והם יהיו ישוב קהילתי אחד, כי מה שמפריד ביניהם זה הכביש.. אפשרות שניה : שגם זה וגם זה יהיו חלק מגבעון. שיחד יהיה חלק של המטרופולין של ירושלים. ואפשרות שלישית שישנה - שזה יהיה גוש קהילתי כפרי ביחד עם בית חורון, כיוון שלבית חורון,

מר מ. דרובלס

איפה ששהיא יושבת, אין לנו שטח, ואנחנו צריכים את הבננה כאן, כי התחייבנו לבנות בבננה הזו את השטח. כך קיימת אחת משלושת האפשרויות האלה. מבחינת התפיסה הכפרית שלנו אין זה תופס. כי אם אנחנו מתחילים כאן את הישוב בתכנון קבע, אין מקום ליד העיר, בצמוד לעיר, שיהיה ישוב קהילתי כפרי. אלה יצטרכו להפוך לשכונה בלתי נפרדת של החלק הזה. ואם בא משרד השיכון ואומר - אני מתחיל לקבוע עובדות, כי כל הבעיה של החטיבה להתישבות היא שאנו יכולים לעבוד מהר, לא קבע, זמני - עולים על הכלים, קובעים את העובדות. אבל משרד הבינוי והשיכון אומר - אני כבר קובע את העובדות עכשיו.

השר א. שרון : את העובדות האלה, לפי דעתי, צריך לראות אותן קצת אחרת. היו עובדות שיכולנו לראות אותן כעובדות לפני שנתיים. היום העובדות הן רק בנוכחות האנשים בשטח. היום שום גידור, שום דבר לא תופס יותר, רק נוכחות אנשים בשטח בשנה הקרובה.

אל"מ ד. סתיו : ראשית, אני רוצה לומר שאני תומך בגישה של משרד הבינוי והשיכון. ואני רוצה לחזק גישה זו ולהסביר : גבעון הוא שטח חשוב מאוד להקמת ישוב גדול, עירוני, בפריפריה של ירושלים. מצד שני, מבחינת השטחים שאותרו עכשיו בכל תחום התכנון, נראה לי שהרבה שטחים נוספים לא נאחר יותר. כלומר, זה אינוונטר הקרקעות שעומד היום לרשותנו לפיתוח.

השר א. שרון : אבל אם יהיה שם מוקד שישב שם כבר כחלק מהתחלת העניין, מה זה יפריע?

ברצינות, האם זה מפריע לעבוד?

מר א. בראון :

האמת היא, שהגבעה שמול גבעה חדשה, שורך אגב, יש עליה עכשיו 200 דונם,

אל"מ ד. סתיו :

והגבעה שממול זה גם סיפור של למעלה מ-150 דונם, כלומר, בכל אחת לחוד, לישוב קהילתי מצומצם זה מספיק. יתאחדו יום אחד - מה טוב. אם לא נשלח לשם ישוב קהילתי, אז לגבעה הזו, באמת, משרד הבינוי והשיכון לא ילך, כי אין דיבה שמישהו אחר ילך לשבת שם.

אבל זה שייך לישוב הקהילתי הקיים,

מר א. בראון :

לגבעה חדשה. זה בתכנון של גבעה חדשה

שם הם הולכים לבנות את הישוב שלהם. זה בדיוק שייך להם.

זו באמת בעיה, שרחל עינבר מתכננת יותר

אל"מ ד. סתיו :

מהר ממשרד הבינוי והשיכון. אבל אני

רוצה בכל זאת להגיד דבר אחד - קביעת עובדות בגבעון, בגלל

האטרקטיביות הגדולה של גבעון, אני חושב שניתן לעשות את זה

בדרך שאני חושב שעכשיו אנחנו עולים עליה, והיא - לקחת את השטח

הזה עם פיתוח מנימאלי, (ובגבעון, דווקא בגבעה הזו, כמעט ולא

צריך אפילו לבצע פיתוח, אלא רק גידור) ולהעמיד את זה לרשות

קבלנים פרטיים שיתחילו לבנות בעצמם. בגבעון לא צריך את המשאבים

הממלכתיים לא של הסוכנות ולא של משרד הבינוי והשיכון, אלא

יש לגשת מייד לבניה. אני חושב שזה הפתרון הנכון. אסור לנו

לשכוח - גבעת התול"ר והגבעה שממול, סה"כ, נותנים לנו 600 - 700

דונם ראויים לבינוי, לכן צריך לתת אותם לפיתוח של בניה קהילתית

ובזה לבנות את גבעון.

השר א. שרון :

אם משרד הבינוי, אנחנו מבחינתנו מוסרים את הקרקע מחר בבוקר. בבקשה, תביאו

קבלן למקום ותנו לו.

מר י. כהן :

אנו במו"מ למסירת בניית גבעון לגורם כלכלי. במקביל, אנו עוסקים בתכנון

כדי לגשת לביצוע התשתית כבר באפריל.

השר ד. לוי :

זה מתואם.

השר א. שרון :

אני רק רוצה לומר לכם דבר אחד - שתדעו. המקום הזה הוא בעל חשיבות עצומה.

המקום הזה לא ישאר בידנו אם לא ישובו שם אנשים. שישבו אנשים אפילו בתנאים הכי נוראיים, המקום יהיה בידנו. כמו שכל דרך שקיימת היום, שאינה מכוסה באספלט, אבל היא קיימת ונוסעים עליה, במשך הזמן, לא יעזור, יכסו אותה באספלט. ואני אומר את הדבר הכי נורא שאמרתי פעם לאנשים שם, כששאלו: "מתי ישימו אספלט?", אמרתי: "כשהמכונה הראשונה תעלה על מוקש ישימו אספלט".

מר א. בראון :

זה נכון. אבל זה קרא שבוע לפני המוקש.

השר א. שרון :

אני אומר את זה עם כל החומרה של הדברים.

לכן, מה שיקבע אם יחזיקו בצומת הזו

זה

של גבעון, אם יחיו שם אנשים. אני מקבל את הגישה הזו שזה ישוב עירוני. אני גם בעד לתת את זה לקבלן שיבנה שם - אבל קחו שם את ה-200 דונם האלה שהם בצד. תשימו שם מוקד, תושיבו שם את האנשים, ואז אנחנו יודעים שתפסנו את הקצוות של השטח. הקצוות

השר א. שרון

בידנו. מצד מערב יש לנו את בית חורון. מצד מזרח יהיה לנו המוקד החדש הזה שאליו אני מתכוון. מצד דרום יש לנו את חדשה - לקחנו וחתמנו את השטח שבו נקים את הישוב. במקרה כזה השטח הזה ישאר בידיים יהודיות. אבל הוא לא יהיה בידיים יהודיות אפילו אם יהיו לנו התכנונים הכי טובים, תהיה שם גדר, אם לא יהיה שם ישוב. כי יכול להוצר מצב שלא יהיה מי שירצה להושיב שם יהודים. אז לא יעזור לנו כל התכנון. אבל כשיהיו אנשים בשטח זה יהיה אחרת. יש הבדל בין אם משהו יצטרך להושיב יהודים לבין מי שיצטרך להוריד יהודים. יש הבדל. אנחנו יודעים שיש הבדל.

השר א. שרון : אין ויכוח בקשר לגישה. השאלה היא איך אנחנו משיגים בדרך היעילה, המהירה והטובה ביותר יישוב של האזור. אם ההחלטה היא לשים בכל מקום, בבקשה, בוא נבטל את ההחלטה ששם יקום ישוב עירוני ואז זה פתוח לכל. אבל אנחנו לוקחים ברצינות את העניין ששם יקום ישוב עירוני. המשרד פשוט נערך. זה לא רק תכנון, אני מדבר על ביצוע, וביצוע כבר ב-1981. עכשיו, בצדק, הגבעה השניה שממול חדשה גם כן, פשוט נשארת לא מאוכלסת וחל עליה בעצם את אותו תהליך. מה שאני מציע שניישב אותם על הגבעה הזו, יש שם מספיק שטח לישוב קהילתי קטן.

שנית, אנחנו נערכים להתחיל בעבודות הפיתוח ב-1981. הגידור נעשה כבר, בימים אלה נעשה הגידור, אז אל לנו ליצור מצב שיפריע לדבר שכולנו רוצים בו.

השר א. שרון : זו ועדה שבה נאמר כל דבר ברוח טובה. אני רוצה משהו לומר - ותרשו לי לעשות אנלוגיה

השר א. שרון

מתחום אחר, מהתחום הצבאי. אפשר לעשות את הדברים הכי מטורפים, אבל תמיד צריך דבר אחד לזכור - שאם אתה לא מצליח, אסור שזה יהפוך לקטסטרופה. אני בטוח שעושים תכנית. אני משוכנע בכך, אני רואה את העבודות במעלה האדומים. אין פעם שאני עולה מיריחו לירושלים, שאני לא נכנס למעלה האדומים. אני רואה את העבודה. זה יפה מאוד. אני בטוח שעושים תכנון יפה ושמכינים, אבל אם לא יהיה יהודי שישב שם, במקום הזה, זו תהיה הקטסטרופה. כשאנחנו אומרים שאנחנו נעשה ב-1981 אין לנו אפילו ערובה הקטנה ביותר. כי אנחנו נגשים לזה בצורה רצינית, ז"א, זה תכנון רציני. אח"כ צריך תשתית של דרכים, צריך ביוב רציני ואת כל המערכת שמחייבת עיר רצינית ויישוב עירוני גדול של אלפי נפשות. וכך אנחנו עלולים להתפס כאן בלי יהודים שחיים בצומת. לכן, במקרה כזה, אם יותר קשיים או פחות קשיים, עדיף שיהיו קשיים אבל לא תהיה קטסטרופה. בעיני, אי ישיבה במקום הזה זה בגדר הדבר הכי חמור שיכול להיות. מה מפריע לי שישבו שם יהודים, והיהודים האלה ידעו מראש שהמקום הזה מיועד להיות עיר, היהודים האלה צריכים לקבל שכונה. תעשו איך שאתם מבינים.

השר ד. לוי:

אנו מתכוונים להכניס לשם כבר בשלב

ראשון קבלנים ותאגידים. העבודה תהיה

בעיצומה. זה לא מצב שאנחנו יושבים על איזה תכנון ואומרים שכל עוד אין השלמה של מדרכה או משהו, זה יקח עוד שנה. הכוונה היא לגייס גם את המעורבות של הון פרטי אשר יתחיל לפעול שם בשלב ראשון. כאן זה לא רק עניין של הערכות של המשרד, אלא זה דבר שימצא את ביטויו גם בהיקף וגם במהירות. פשוט, אם אנחנו

השר ד. לוי

נעשה את מה שמוצע כאן, אנחנו מעכבים את כל התהליך.

השר א. שרון : יש דבר נוסף דוד - אם ניקח לדוגמא

את מעלה האדומים. זה באמת דבר יפה

מאוד. נדמה לי שמכרתם את כל הדירות ועוד חסרו לכם שם.

אבל 3 שנים אנחנו מטפלים בנושא הזה ואין לנו אפילו אדם

אחד שחי שם. אנחנו נמצאים עכשיו במחצית דצמבר 1980. בקצב

הבניה כפי שהוא מקובל, אפילו המהיר ביותר, כשנגשים בצורה

מסודרת ומתוכננת - ואני מברך עליה, לא יהיו יהודים במקום

בסתיו 1981. לא יהיו שם יהודים. ואם לא יהיו שם יהודים,

אנחנו בהחלט עלולים לאבד את המקום הזה. לכן הייתי מאוד

ממליץ שלא נלך בדרך זו.

מר א. בראון : רק דבר אחד, אני רוצה לומר משהו -

כשאתם מדברים פה על הגבעה הזו מול

חדשה, אז דבר ראשון אני רוצה לומר - זה שייך לתחום של גבעה

חדשה, של הישוב הקהילתי, מדובר על לתת להם אמצעי ייצור, מבני

תעשיה קטנים, בתי מלאכה קטנים.

אל"מ ד. סתיו : אסור. אסור בגבעון לבזבז שטחים.

מר א. בראון : אני אומר, כל זה שייך לאזור. יש לנו

פה בעיות עם קרקעות, שאנו עומדים

לגביהן עם הערבים בויכוח - כמה נשאר לנו פה בכלל. אבל פה

גרים כבר יהודים. באזור הזה עוד לא גרים יהודים. אז למה

לשים את היהודים במקום שכבר גרים שם.

מר א. בראון

עכשיו, זה גרעין שהתפלג לשניים

והאנשים לא רוצים להיות האחד עם השני, אז נעשה להם חתונה מאונסת? לעומת זאת, יש פה מקום למוקד ראשוני. מכאן ואילך את הכל אפשר לבנות, מה זה מפריע? אני לא מבין למה זה מפריע? אז אנחנו פה כאילו אונסים אותם להיות האחד עם השני על מקום שהוא מיועד לשטח זה של גבעה חדשה שיש איתו בעיות מבחינת קרקע ופה אנחנו נבנה דבר יפה, אבל זה יקח הרבה זמן. אני לא חושב שזה מפריע שקטע מהשטח יהיה בנוי. ואנחנו מתכוונים למבנים זמניים בינתיים.

מר מ. דרובלס : יש בעיה נוספת. הבננה זו עובדה. לנו אין פתרון לבית חורון ואנחנו התחייבנו למסור את הבננה לבית חורון. ושם יוקם ישוב קהילתי. אם אנחנו מקימים כאן ישוב קהילתי וכאן ישוב קהילתי, העיר גבעון יורדת. אורי, עם כל הכבוד, אתם רוצים לפתור בעיות חברתיות, ואני מסכים שישנה בעיה חברתית. אז את הבעיה החברתית אני פותר כאן. אם אני מקים כאן ישוב קהילתי וכאן ישוב קהילתי, יש להוסיף פה ישוב קהילתי שלישי באמצע - וזה יהיה גוש של 3 או 4 ישובים, ופה יוכלו לגור כמה מאות יהודים. שעה שאם תהיה פה עיר יוכלו לגור כאן אלפי יהודים. ולנו יש חשיבות שמה שיותר יהודים ישבו פה. ויש גרעין טוב שרוצה להתיישב.

דבר שני - אנחנו עוד לא דנים פה על בעית המשאבים. גם לזה, מדובר כאן על כסף שאני * עוד לא רואה אותו. על זה נצטרך לדון אח"כ. זה אמנם דבר קטן.

הגב' ט. פינטו : גבעה חדשה עצמה מתקצבת בתקציב השנה

הבאה.

גבעה חדשה עצמה, לא נוספת.

מר א. ליטן :

אנו מדברים על גבעה חדשה. לכן אני

מר מ. דרובלס :

אומר, מבחינת תפיסת השטח, אם אנחנו

רוצים לקבוע את העובדה, בואו נכסה את הבננה. הרי התחייבנו

להתחיל לבנות להם, אז בואו במקום כאן נתחיל לבנות פה .

ואז אתה יוצר בשטח את הנוכחות שאתה רוצים. עובדים פה

כלים, עובדים טרקטורים, בית חורון יעבור לכאן, תהיה להם

רווחה ונקיים התחייבות שיש לנו כלפיהם. אי אפשר להמשיך

להחזיק אותם היכן שהם נמצאים. והם נענו לצו ממשלת ישראל

ויושבים שם כבר 3 שנים בחנק כזה, שאי אפשר להוסיף לשם אפילו

יחידה אחת. בואו נוציא אותם מהחנק ונעלה אותם לכאן.

אני רציתי לשאול האם הישוב הזה מאושר

מר א. ליטן :

או שזה דיון לאשר ישוב נוסף?

מאושר.

מר מ. דרובלס :

איזה ישוב חדש? על מה אתה מדבר?

השר א. שרון :

האם הישוב הזה מאושר במסגרת אישור של

מר א. ליטן :

הקמת ישובים בגבעון?..

כן, זה מאושר. בממשלה אושרו הישובים

מר א. בראון :

גבעון וגבעה חדשה בזמן שהיה דיון על

אבל זה שלישי, אמרת שרק עכשיו הם
התפלגו האחד מהשני, אז זה ישוב נוסף?

מר א. ליטן :

לא, זה גבעון.

מר א. בראון :

זה גבעון, זה אותו הדין. תלמד את
הדבר הזה.

ד"ר א. שרון :

טוב, אני מבין שאתם עומדים על העניין

הזה. אני חושב שזו טעות, אבל מאחר וגם משרד הבינוי, גם
החטיבה להתיישבות עומדים על העניין הזה, ואני מבין שאינכם
מקבלים את ההצעה לעלות מייד למסגרת של עליה למוקד גרעין שיישב
מזרחית למקום שבו מיועדת להיות גבעון. ואשר לפי הצעתי זה
היה צריך להיות חלק מהעיר. הצעתי היתה בנוייה על הצורך הדחוף
ליישוב יהודים כבר היום במקום שהוא קריטי ביותר. על-ידי
זה, לפי דעתי, אנחנו גוזרים שבשנה הבאה לא יישבו שם יהודים.
אח"כ, זה תלוי מה שיקרה. אם יושיבו אותם, יושיבו. אם אנחנו
נהיה, אז וודאי יושיבו. אם יהיו אחרים, אז לא בטוח שיושיבו.
אבל גם אם החטיבה להתיישבות וגם משרד הבינוי דוחים את זה, אני
לא רואה אפשרות אחרת לבצע את זה. אני מקבל את זה בצער. אני
חושב שזו טעות. אנחנו לא יכולים, לפי דעתי, להרשות לעצמנו
היום את הלוקסוס הזה שבגלל נוחות תכנונית אנחנו לא נשים מדרך
רגל של יהודים במקום מסויים בשטח, שנראה לנו חשוב. אבל
אין מה לעשות, אני מקבל את זה?

אולי תקבל החלטה על תנאי על בנושא

אל"מ ד. סתיו :

הזה - שבעוד 4 חדשים, אם... אז...

השר א. שרון : סרי, היום אני כבר לא מודד את זה

בחדשים, אני מודד את זה בשבועות.

אם אנחנו מקבלים היום החלטה, אנחנו יודעים שלמרות שפה מדובר בגופים שעובדים מהר מאוד, ואנו רואים במבט לאחור מה קרה במשך שלוש השנים, עבדו מהר מאוד. אם לא נקבל היום החלטה שהגרעין הזה עולה למקום הזה הוא לא יעלה. אם היינו מקבלים היום החלטה שהוא יעלה, ביוני האנשים היו במקום. אין לי כאן בעיה, הרי ברור לי לגמרי שאצל דוד ימשיכו לתכנן, הרי לא יפסיקו לתכנן אצלו.

השר ד. לוי : אני מציע, הואיל והגרעין רוצה לעלות,

והואיל ואנו צריכים למצוא את הדרך גם לענות על הבעיה המיוחדת הספציפית שלהם, הייתי מציע שהם יעלו לגבעה שממול גבעה חדשה. יחד עם זאת, אנחנו לא מעכבים את התכנון ומתחילים ב-1981 בעבודה בשטח. אני חושב שהם גם יסכימו אם נציע להם לעבור לגבעה שממול גבעה חדשה - אנחנו עשינו צעד בכיוון שבעצם הוא משיג את שתי המטרות יחד.

השר א. שרון : אבל לא במקום ההוא, כי זה מקום שמיועד

היום לאנשי גבעה חדשה. עכשיו צריך

להבין דבר כזה : אנחנו כבר למדנו כי כשחיים אנשים בשטח הם, הם אלה שדואגים שלא תהיה התפשטות ערבית בשטח. אני לא מוטרד לגבי הגבעה הזו שליד גבעה חדשה. הם יודעים שזה מקום שמיועד להם, הם משגיחים עליו, הם מפקחים על זה, הם מונעים חדירה. במקום השני אף אחד לא יושב ולא יישב במשך תקופה ממושכת. הסברתי את הבעיה, ניסיתי לשכנע אותכם, לא הצלחתי, לא הצלחתי, אין לי ברירה. ניסיתי כמה שיכולתי.

השר ד. לוי :

אני שומע ממתי שהם מוכנים.

השר א. שרון :

הבעיה שמטרידה אותי בנושא הזה היא,

שאני חושש להתפס במקום הזה, בתאריך

מסויים, ללא יהודים שיושבים בשטח. אני חושש מהעניין הזה.

לכן אנחנו רצים בלבונה כמו שדים. ורצנו בקרני שומרון ד' - יקיר.

אנו רצים בכל מקום כדי שבתאריך מסויים נדע שאנו יושבים

בכל אחד מהמקומות האלה. לכן במכמס זה דחוף, לכן בתקוע ב' +

(מעלה עמוס) זה דחוף.

השר ד. לוי :

אני שומע שהגרעין מוכן לעלות על הגבעה

שממול גבעה חדשה, אם אנחנו נאשר זאת,

מתי יוכל לטפל בזה.

השר א. שרון :

איני יכול לאשר את זה מסיבה אחת פשוטה,

ואני אסביר למה? אנחנו נטלנו מחוייבות

מסויימת לגבי אנשי חדשה. אנחנו דיברנו איתם. לא עשינו דברים

על דעת עצמנו. אנו עוסקים עם אנשים שחיים בשטח. אנו הבהרנו

לאנשים האלה, שאותה גבעה שאתם מתכוונים אליה, תשמש להם לבניית

הקבע שלהם. היא תהיה חלק מהישוב שלהם.

אל"מ ד. סתיו :

למה? אבל לא התחייבו בפניהם?

מר א. בראון :

מאיפה אתה יודע? אני התחייבתי. מה

זה - לא התחייבו!

השר א. שרון :

אנו צריכים להבין דבר פשוט סרי - אנחנו

עוסקים באנשים שחיים בשטח. והאנשים

האלה, בסופו של דבר, הם האנשים החיים בשטח. כל עוד הם אינם

השר א. שרון

בשטח אנחנו אומרים להם: "תראו, לא גבעה זו, אלא גבעה אחרת. לא גבעה אחרת, גבעה שלישית. זה דבר אחר." אבל אלה לא כלי משחק, האנשים האלה חיים בשטח. דיברנו עם האנשים האלה. הרי היינו שם הרבה פעמים. אורי היה שם, אני הייתי שם, דיברנו איתם. אני לא אקבל כאן היום החלטה ליד השולחן הנוגדת דברים שאמרנו לאנשים שחיים בשטח שלוש שנים. אני לא אעשה את זה. ניסיתי להעלות נקודה, לא הצלחתי לשכנע, מה אני יכול לעשות?

מר מ. דרובלס : אני לא ראיתי כך את הדיון, שאו שאנו

צריכים לאשר את המוקד בנקודה המוצעת,

ואם לא, אז בכלל שום דבר לא. יש גם התחייבות, אמנם לא רשמית, אבל מילה ניתנה מטעם אנשים מכובדים מאוד, במשרדי ממשלה, ואני לא אומר זאת דווקא לגבי משרד השיכון והחטיבה להתיישבות, אלא ממשרדים אחרים. אנו יודעים מה שהיה - אנשים חשבו שישנה סחבת, ורצו להתיישב, וניסו לקבוע עובדות בלתי חוקיות, שכמובן אני לא מצדיק את זה, אבל אנשים ירדו מרצונם. אבל נאמר להם משהו כמו: "נבדוק ונלך לקראתכם". אורי, אם אתם התחייבתם לגבי חדשה, גם אני, ואני אוכל יום יום את בעית חדשה ואני יודע את הבעיות שישנן עם רחל, אבל נאמר גם משהו לאנשים אחרים שרוצים שם להתיישב כדי שהם ירדו ולא ילכו נגד החוק. נאמר להם שניתן להם שם להקים ישוב. אז מה לגבי התשובה הזו.

מר א. בראון : שוחחתי עם האיש הנכבד שאמר להם את זה.

אנחנו הרי חברים. הוא לא אמר דבר כזה.

השר א. שרון :

מאחר והאיש איננו כאן, זה לא חשוב.

מר מ. דרובלס :

יש סיכום בכתב לא רק בע"פ על דברים

מסויימים שנאמרו ע"י גורמים שאמרו

שהם יציעו, ישתדלו יעשו. כלומר, הבעיה ישנה, נאמר לאנשים.

וכך אנחנו יוצרים בעיות משני הכיוונים. מצד אחד, מבחינת

גבעה חדשה. אינני חושב שלאנשי חדשה יש חזקה מיוחדת על כל

השטח מסביבה, למרות שהם עשו שם דברים חשובים מאוד : וידאו

מניעת פלישה בלתי חוקית של ערבים. יחד עם זאת, אינני חושב

שהם יכולים לבוא ולהגיד : "בוא לא יושב אף גוף אחד חוץ מאיתנו".

זו לא בעיה של גבעה חדשה, זו בעיה של הועדה. הועדה יכולה

להחליט.

אם ההצעה לא בשלה עכשיו מבחינת קבלת

החלטה, אני מציע, אני מציע שנמשיך לבדוק את כל האפשרויות, לא

נחליט באופן סופי. נמשיך לבדוק את כל האפשרויות.

השר א. שרון :

טוב, אני חושב שנגענו בשורה של דברים.

אני רוצה להודות לכם. הישיבה נעולה.

ההתישבות בגליל: ביסוס המצפים

הת/1

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים ד. לוי, א. שרון; ה"ה ע. לוינסקי, מ. דרובלס, א. בראון וי. מרגלית.

מ ח ל י ט י ם בתמשך להחלטות הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית (להלן - הועדה להתישבות) מס. הת/9 מיום י"ב בשבט התשל"ט (7.2.79), מס. הת/21 מיום ג' באייר התשל"ט (30.4.79), מס. הת/16 מיום ד' באב התש"ס (17.7.80) ומס. הת/18 מיום ב' באלול התש"ס (14.8.80) בענין ההתישבות בגליל ובשומרון, הקמת מצפים:-

א. להטיל על ועדה בהרכב: ראש המחלקה להתישבות, מ. דרובלס - יו"ר ונציגים מטעם משרדי האוצר, הבינוי ותשיכון והחקלאות לסכם הצעה בדבר ביסוס המצפים אשר הוקמו בהתאם להחלטות הנ"ל על-ידי הקמת תשתית הדרושה לתיפקודם כישובים לכל דבר וענין ובנית מבנים - עד 30 בכל אחד מהם.

ההצעה האמורה תכלול בין היתר את המפרט התקציבי הדרוש לביסוס הישובים, ואת חלקה של הסוכנות היהודית בתקציב זה.

ב. הועדה תגיש את סיכומיה בהקדם לוועדה להתישבות.

מכמש - הקמת הישוב ותקצובו

הת/2

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השר א. שרון; ה"ה א. בראון, ד. סתו, מ. דרובלס, ש. רביד והגב' ט. פינטו.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על החלטה מס. ב/100 של ועדת השרים לעניני בטחון מיום א' באלול התש"ס (13.8.80) ועל החלטה מס. 1038 של הממשלה מיום י"ב באלול התש"ס (24.8.80):-

א. להקים את מכמש כישוב בנ.צ. 1795/1428 בין רימונים לבין מעלה האדומים - לאורך הציר "דרך ארץ המרדפים".

ב. לפנות אל משרד האוצר בענין תקצוב הקמתו של הישוב.

ג. להטיל על החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית את האחריות הכוללת להקמת הישוב, כאמור.

/גבעון.

ג ב ע ו ן

הת/3

יו"ר הועדה פותח.

בדיון משתתפים: השרים א. שרון, ד. לוי; ח"ה א. בראון, ד. סתיו,
מ. דרובלס, י. מרגלית, א. ליטן והגב' ט. פינטו.

המשך הדיון נדחה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת